

AGHAGH UNIVERSITY OF SCIENCE
AND TECHNOLOGY

Nazwa modułu zajęć:	E-praca				
Rok akademicki:	2019/2020	Kod:	HSOC-2-303-EG-s	Punkty ECTS:	3
Wydział:	Humanistyczny				
Kierunek:	Socjologia	Specjalność:	E-gospodarka		
Poziom studiów:	Studia II stopnia	Forma studiów:	Stacjonarne		
Język wykładowy:	Polski	Profil:	Ogólnoakademicki (A)	Semestr:	3
Strona www:	—				
Prowadzący moduł:	dr hab, prof. AGH Nawojczyk Maria (marnaw@agh.edu.pl)				

Treści programowe zapewniające uzyskanie efektów uczenia się dla modułu zajęć

Świat pracy to coś co nas bezpośrednio dotyka przez większą część naszego życia. Warto go rozumieć.

Opis efektów uczenia się dla modułu zajęć

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Powiązania z KEU	Sposób weryfikacji i oceny efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w ramach poszczególnych form zajęć i dla całego modułu zajęć
Wiedza: zna i rozumie			
M_W001	ma poszerzoną wiedzę na temat wzajemnych relacji między zmianami społecznymi, nowymi technologiami a rynkiem pracy.	SOC2A_W06	Egzamin, Aktywność na zajęciach
M_W002	zna i potrafi wyjaśnić zmiany zachodzące na rynkach pracy, tak w kategoriach rynków lokalnych, jak i globalnych.	SOC2A_W14	Egzamin, Aktywność na zajęciach
Umiejętności: potrafi			
M_U001	umiejętność prowadzenia specjalistycznych analiz w obrębie branży e-commerce w Polsce i na świecie (np. analizy użyteczności sklepów internetowych)	SOC2A_U07	Projekt, Aktywność na zajęciach
M_U002	organizacja oraz optymalizacji procesów komunikacyjnych z wykorzystaniem nowinek technologicznych	SOC2A_U08	Projekt, Aktywność na zajęciach

M_U003	opracowywanie oraz prezentacja studium przypadku (case studies).	SOC2A_U11	Projekt, Aktywność na zajęciach
M_U004	potrafi analizować i rozumie zmiany zachodzące na rynku pracy uwzględniając ich społeczne i kulturowe zakorzenienie.	SOC2A_U03, SOC2A_U02	Egzamin, Aktywność na zajęciach
M_U005	wykorzystania ogólnej i specjalistycznej wiedzy w codziennej pracy zawodowej	SOC2A_U06	Projekt, Aktywność na zajęciach
M_U006	praktyczne wykorzystanie mediów społecznościowych dla komunikacji oferty handlowej (np. publiczny wizerunek firmy w Internecie oraz podtrzymywanie lojalności użytkowników podczas i po zakończeniu kampanii reklamowych)	SOC2A_U04	Projekt, Aktywność na zajęciach
Kompetencje społeczne: jest gotów do			
M_K001	zdaje sobie sprawę z etycznych i prawnych aspektów funkcjonowania w wirtualnej rzeczywistości, w szczególności w komunikacji pomiędzy organizacjami (np. B2B)	SOC2A_K07	Udział w dyskusji, Studium przypadków, Prezentacja, Projekt, Aktywność na zajęciach

Liczba godzin zajęć w ramach poszczególnych form zajęć

Suma	Forma zajęć dydaktycznych										
	Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
30	15	15	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Matryca kierunkowych efektów uczenia się w odniesieniu do form zajęć i sposobu zaliczenia, które pozwalają na ich uzyskanie

Kod MEU	Student, który zaliczył moduł zajęć zna i rozumie/potrafi/jest gotów do	Forma zajęć dydaktycznych										
		Wykład	Ćwiczenia audytoryjne	Ćwiczenia laboratoryjne	Ćwiczenia projektowe	Konwersatorium	Zajęcia seminaryjne	Zajęcia praktyczne	Zajęcia terenowe	Zajęcia warsztatowe	Prace kontrolne i przejściowe	Lektorat
Wiedza: zna i rozumie												
M_W001	ma poszerzoną wiedzę na temat wzajemnych relacji między zmianami społecznymi, nowymi technologiami a rynkiem pracy.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

M_W002	zna i potrafi wyjaśnić zmiany zachodzące na rynkach pracy, tak w kategoriach rynków lokalnych, jak i globalnych.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Umiejętności: potrafi												
M_U001	umiejętność prowadzenia specjalistycznych analiz w obrębie branży e-commerce w Polsce i na świecie (np. analizy użyteczności sklepów internetowych)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U002	organizacja oraz optymalizacji procesów komunikacyjnych z wykorzystaniem nowinek technologicznych	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U003	opracowywanie oraz prezentacja studium przypadku (case studies).	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U004	potrafi analizować i rozumie zmiany zachodzące na rynku pracy uwzględniając ich społeczne i kulturowe zakorzenienie.	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U005	wykorzystania ogólnej i specjalistycznej wiedzy w codziennej pracy zawodowej	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
M_U006	praktyczne wykorzystanie mediów społecznościowych dla komunikacji oferty handlowej (np. publiczny wizerunek firmy w Internecie oraz podtrzymywanie lojalności użytkowników podczas i po zakończeniu kampanii reklamowych)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kompetencje społeczne: jest gotów do												
M_K001	zdaje sobie sprawę z etycznych i prawnych aspektów funkcjonowania w wirtualnej rzeczywistości, w szczególności w komunikacji pomiędzy organizacjami (np. B2B)	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Nakład pracy studenta (bilans punktów ECTS)

Forma aktywności studenta	Obciążenie studenta
Udział w zajęciach dydaktycznych/praktyka	30 godz
Przygotowanie do zajęć	30 godz
Samodzielne studiowanie tematyki zajęć	23 godz
Egzamin lub kolokwium zaliczeniowe	2 godz
Dodatkowe godziny kontaktowe	5 godz
Sumaryczne obciążenie pracą studenta	90 godz
Punkty ECTS za moduł	3 ECTS

Pozostałe informacje

Szczegółowe treści kształcenia w ramach poszczególnych form zajęć (szczegółowy program wykładów i pozostałych zajęć)

Wykład

- Procesy globalizacji i postępu technologicznego spowodowały rewolucyjne zmiany w sytuacji pracy. Kiedyś w miarę jednorodny i przewidywalny świat pracy stał się obecnie wielce zróżnicowany i niepewny. Przedefiniowaniu ulegają takie pojęcia jak zawód, ścieżka kariery, umowa o pracę, pożądane na rynku pracy kwalifikacje, organizacje pracy, systemy zarządzania pracą, sfera zawodowa jako odrębna sfera życia, bezpieczeństwo pracy, brak pracy, dyskryminacja na rynku pracy, kulturowe uwarunkowania środowiska pracy, zarządzanie międzykulturowe, migracje pracowników i migracja miejsc pracy w globalizującej się gospodarce oraz samo pojęcie pracy. Analiza wymienionych zagadnień stanie się podstawą programową dla tego przedmiotu.

- Zajęcia będą składały się z dwóch podstawowych komponentów: wykładów i zajęć warsztatowych. Tematyka wykładów będzie kontynuacją i rozwinięciem rozważań teoretycznych z zakresu socjologii ekonomicznej, tak aby dostarczyć Państwu najnowszych kategorii analitycznych umożliwiających teoretyczną ramifikację dynamicznych procesów zmiany zachodzących w sferze pracy, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu nowych technologii na te procesy. Zajęcia warsztatowe będą dostarczać Państwu wiedzy praktycznej z różnych szczegółowych pól współczesnej gospodarki.

- Zakres tematyczny wykładów:

- 1.Praca w ujęciach definicyjnych (1 godziny).

Praca jako szczególna aktywność ludzka, jej rola w życiu jednostki i społeczeństw. Zmiany charakteru pracy pod wpływem zmian społecznych i technologicznych. Rynek pracy, sposoby jego badania i kierunki ewolucji.

- 2.Praca w koncepcjach socjologicznych (2 godziny).

Społeczny podział pracy Emila Durkheima, weberowskie biurokratyczne zasady

organizacji pracy, organizacja jako negocjowany porządek w ujęciu interakcjonizmu, postmodernistyczny dyskurs nad podmiotowością jednostki w procesie pracy, praca w sieci.

- 3.Technologia jako czynnik zmian w świecie pracy (2 godziny).

Rewolucja przemysłowa i rewolucja informacyjna i ich konsekwencje dla organizacji pracy. Nowe podziały na centra i peryferie, gospodarka rozproszona. Wiedza jako podstawowy zasób ekonomiczny.

- 4.E-praca, szanse i zagrożenia (2 godziny).

Nowe technologie wspomagające proces pracy, telepraca, indywidualny i społeczny bilans zysków i strat nowego typu zatrudnienia, problem inkluzji i ekskluzji społecznej, nowe czynniki stratyfikacji społecznej.

- 5.Zawód jako zanikająca kategoria społeczna (2 godziny).

Relacje pomiędzy zawodem, wykonywaną pracą, umiejętnościami a procesami profesjonalizacji. Ścieżka kariery zawodowej jako patchwork, jednostka aktywnym kreatorem siebie i swego miejsca na rynku pracy.

- 6.Stosunki i środowisko pracy (2 godziny).

Procesy indywidualizacji i ich wpływ na stosunki pracy. Zmiana typów umów o pracę oraz czynników gwarantujących jej bezpieczeństwo. Uncooperative self jako nowy typ tożsamości charakterystyczny dla przemian świata pracy.

- 7.Dyskryminacja na rynku pracy (2 godziny).

Nowe czynniki pozycjonowania na rynku pracy. Lokalne i globalne procesy i praktyki dyskryminacji w świecie pracy oraz społeczne i kulturowe zmiany w tym zakresie jako konsekwencja rewolucji informacyjnej.

- 8.Podsumowanie (1 godzina).

Dyskusja nad aplikowalnością poznanych koncepcji teoretycznych jako kategorii wyjaśniających w projektach empirycznych przygotowywanych podczas warsztatów.

Ćwiczenia audytoryjne

Gospodarka rynkowa rozwija się równolegle z gospodarką w sieci, a wprowadzenie technologii mobilnych umożliwiło wykonywanie wielu zadań zawodowych poza stacjonarnym miejscem pracy – zdalnie na urządzeniach mobilnych. Praca na etacie nie jest już atrakcyjna dla pracodawców a zatrudnienie pracownika zdalnego pozwala obniżyć koszty utrzymania zasobów kadrowych oraz pozyskać idealnego pracownika bez ograniczenia dystansu geograficznego pracownik zdalny. Czy rynek e-pracy przynosi korzyści także pracownikom? Jest szansą dla specjalistów, którzy są dynamiczni i źle znoszą ograniczenia w ramach struktur firmowych. Dla start-upów. Dla przedstawicieli zawodów wolnych. Dla osób, którym sytuacja rodzinna i zdrowotna nie pozwala na wiązanie się z miejscem pracy w stałych terminach. Elastyczne zatrudnienie (telepraca, zdalna praca), pozwalając na pracę w dowolnym miejscu – staje coraz bardziej powszechne, stwarza możliwość outsourcingu i obejmuje kolejne sektory gospodarki. Jeżeli połączymy rozwijającą się gospodarkę wiedzy z jej cechą gospodarki internetowej oraz “smartfonową rewolucją”, to otrzymamy nowy typ zachowań organizacji w gospodarce i zapotrzebowanie na pracowników o nowych kompetencjach. Polega to na upowszechnianiu się e-pracy, e-rekrutacji, pojawianiu nowych zawodów a czasami tylko przekształcaniu dotychczasowych lub nadawaniu im anglojęzycznej nazwy, nowych technologii pracy, akceptacji kobiet w zawodach

dotychczas niedostępnych, prowadzeniu firm „born globals”. Gwałtowny rozwój rynku telepracy, zanikanie tradycyjnych zawodów i powstawanie nowych, może powodować dezorientację co pełnionych ról zawodowych, specjalizacji w zakresie obowiązków i wymagań, wymaganych kompetencji. Celem ćwiczeń jest zaprezentowanie wymienionych zagadnień i zjawisk współczesnego rynku pracy. Metodą jaką będą pracować uczestnicy zajęć są: studia przypadku, symulacje, action learning, wykorzystanie materiałów multimedialnych oraz krótkie formy projektowe.

Zakres tematyczny

1. Pracownik jutra (2 godziny).

Jakich pracowników potrzebują pracodawcy w warunkach trzeciej i czwartej rewolucji przemysłowej. Nowa klasa pracowników wiedzy. Technologie zwiększające wydajność pracy (oprogramowania dla pracowników wiedzy, aplikacje i sztuczna inteligencja, komputerowe systemy szkoleniowe). Indywidualne zarządzanie wiedzą i zarządzanie informacjami.

2. Zasadnicze zmiany w charakterze pracy (2 godziny)

Automatyzacja i robotyka przyczyną zmian w zatrudnieniu w produkcji i usługach. Pracownicy pokolenia organizacji sieciowych i wirtualnych (bardziej gracze niż pracownicy). Pozycjonowanie w sieci istotnym czynnikiem w budowaniu wizerunku menedżera. Networking. Pokolenie przedsiębiorców społecznościowych.

3. Telepraca w Polsce i zagranicą (2 godziny)

Branże i zawody, w których wykonuje się telepracę. Prawa i obowiązki telepracownika. Freelancer jako opcja kariery dla osób wykonujących kreatywny zawód. Wirtualne zespoły i zasady angażowania pracowników wirtualnych.

4. Skuteczne poszukiwanie pracy w sieci (2 godziny)

Serwisy rekrutacyjne i ich specjalizacja (ogólne branżowe, kierowane do absolwentów, listy dyskusyjne). Zalety i wady e-rekrutacji. Grywalizacja w rekrutacji (przykłady zastosowania rywalizacji w rekrutacji i selekcji).

5. Zarządzanie karierą zawodową (2 godziny)

Internetowe giełdy pracy – atrakcyjny zautomatyzowany sposób poszukiwania pracowników. Do jakich sektorów poszukuje się pracowników poprzez internetowe giełdy pracy? Kategorie pracodawców korzystających z internetowej giełdy pracy. Trafność zatrudnienia przez Internet. Serwisy kariery czyli jak pozyskiwać i zarządzać talentami.

6. E – praca, nowe zawody. Rezygnacja z posiadania zasobów pracowników na rzecz dostępu do zasobów (2 godziny).

Przykładowe nowe zawody w rozwijającej się gospodarce internetowej: e-commerce sales manager, social media manager, researcher (broker, selekcjoner informacji w branży medialnej, HR, medycznej, technologicznej), dydaktyk medialny, organizator pracy wirtualnej, teletutor na rynku edukacyjnym, specjalista w zarządzaniu strukturą informacyjną firmy. Pilnie poszukiwany „naukowiec ds. danych”.

7. E –praca, biura dla zdalnych pracowników (1 godzina)

Centra pracy wspólnej (coworking spaces) alternatywą dla pracy w domu i obniżaniem kosztów operacyjnych firmy. Klaster coworkingowy i usługi prawne, gospodarcze na poziomie lokalnym. Wirtualne biuro.

7. Zasady etykiety w komunikacji i korespondencji przez Internet (1 godzina).

Jakich zasad należy przestrzegać w korespondencji mailowej. Reguła krótkich wiadomości. Praktyka spersonalizowanych e-maili pracowników. Komunikowanie się pracownika przez komunikatory jako forma „dyżuru przyjmowania interesantów”. Telekonferencje, videokonferencje a small talk.

Metody i techniki kształcenia:

Wykład: Treści prezentowane na wykładzie są przekazywane w formie prezentacji multimedialnej w połączeniu z klasycznym wykładem tablicowym wzbogaconymi o pokazy odnoszące się do prezentowanych zagadnień.

Ćwiczenia audytoryjne: Podczas zajęć audytoryjnych studenci rozwiązują zadane wcześniej problemy. Prowadzący na bieżąco dokonuje stosowanych wyjaśnień i moderuje dyskusję z grupą nad danym problemem.

Warunki i sposób zaliczenia poszczególnych form zajęć, w tym zasady zaliczeń poprawkowych, a także warunki dopuszczenia do egzaminu:

Wykład kończy się e-egzaminem (studenci będą mieli 24 godziny na napisanie eseju na zadany temat). II i III termin będzie tradycyjnym egzaminem ustnym. Student powinien znać podstawowe koncepcje socjologii ekonomicznej. Powinien czytać teksty do poszczególnych wykładów i czynnie w nich uczestniczyć poddając te teksty krytycznej analizie.

Ćwiczenia audytoryjne: Student, studentka wyrównuje zaległości powstałe wskutek nieobecności w zakresie, formie i czasie ustalonym z osobą prowadzącą zajęcia. Ćwiczenia audytoryjne: obecność i aktywny udział w zajęciach, przygotowanie krótkiego projektu z zakresu e-pracy lub e-rekrutacji. II i III termin zaliczenie pozostaje bez zmian.

Zasady udziału w poszczególnych zajęciach, ze wskazaniem, czy obecność studenta na zajęciach jest obowiązkowa:

Wykład:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci uczestniczą w zajęciach poznając kolejne treści nauczania zgodnie z sylabusem przedmiotu. Studenci winni na bieżąco zadawać pytania i wyjaśniać wątpliwości. Rejestracja audiowizualna wykładu wymaga zgody prowadzącego.

Ćwiczenia audytoryjne:

- Obecność obowiązkowa: Tak

- Zasady udziału w zajęciach: Studenci przystępując do ćwiczeń są zobowiązani do przygotowania się w zakresie wskazanym każdorazowo przez prowadzącego (np. w formie zestawów zadań). Ocena pracy studenta może bazować na wypowiedziach ustnych lub pisemnych w formie kolokwium, co zgodnie z regulaminem studiów AGH przekłada się na ocenę końcową z tej formy zajęć.

Sposób obliczania oceny końcowej

Na ocenę końcową będą się składać oceny:

- z egzaminu 80%,

- z ćwiczeń audytoryjnych 20%,

Sposób i tryb wyrównywania zaległości powstałych wskutek nieobecności studenta na zajęciach:

Student, studentka wyrównuje zaległości powstałe wskutek nieobecności w zakresie, formie i czasie ustalonym z osobą prowadzącą zajęcia.

Wymagania wstępne i dodatkowe, z uwzględnieniem sekwencyjności modułów

brak

Zalecana literatura i pomoce naukowe

Literatura (wykład):

1. Castells, Manuel. Społeczeństwo sieci. Warszawa: PWN. 2007.
2. Castells, Manuel i Pekka Himanen. Społeczeństwo informacyjne i państwo dobrobytu. Warszawa: Wydawnictwo Krytyki Politycznej. 2009.
3. Fevre, Ralph. The New Sociology of Economic Behaviour. London: Sage. 2003.
4. Grint, Keith. The Sociology of Work. Cambridge: Polity Press. 1991.
5. Kare-Silver, Michael de. E-szok. Warszawa: PWE. 2002.
6. Piróg, Tomasz. Elastyczny popyt i elastyczna podaż pracy. Późnonowoczesny rynek pracy a jakość życia jednostek. (w:) Barbara Gąciarz i Marzena Mamak-Zdanecka (red.). Rynek pracy i organizacje w gospodarce opartej na wiedzy. Łódź: Printpap. s.127-145. 2011.
7. Rifkin, Jeremy. Koniec pracy. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie. 2001.
8. Rifkin, Jeremy. Wiek dostępu. Wrocław: Wydawnictwo Dolnośląskie. 2003.
9. Ritzer, George. Enchanting a Disenchanted World. London: Sage 2010.
10. Rynek pracy wobec zmian demograficznych. Zeszyty demograficzne 1, 2013
11. Sennett, Richard. Together: The Rituals, Pleasures, and Politics of Cooperation. New Haven: Yale University Press. 2012.
12. Standing, Guy. Prekariat. Warszawa: PWN 2014.
13. Wallerstein, Immanuel. Koniec świata jaki znamy. Warszawa: Scholar. 2004.
14. Watson, Tony J. Sociology, Work and Industry. London: Routledge. 2001.
15. Woś, Rafał. To nie jest kraj dla pracowników. Warszawa: Wydawnictwo AB. 2017.

Literatura (ćwiczenia laboratoryjne):

- Dlaczego kupujemy. Nauka o robieniu zakupów. Zachowania klienta w sklepie., Paco Underhill ;
  - Nie każ mi myśleć! O życiowym podejściu do funkcjonalności stron internetowych, Steve Krug
  - Przetestuj ją sam! Steve Krug o funkcjonalności stron internetowych, Steve Krug;
  - Jak założyć skuteczny i dochodowy sklep internetowy. Wojciech Kyciak;
  - Projektowanie stron WWW. Użyteczność w praktyce, Marek Kasperski, Anna Boguska-Torbicz
  - Usability w e-biznesie. Co kieruje Twoim klientem?, Tomasz Karwatka;
  - E-commerce. Proste odpowiedzi na trudne pytania, Tomasz Karwatka , Dawid Sadulski.16.
- Materiały własne/cyfrowe prowadzących zajęcia zostaną udostępnione w formie elektronicznej i/lub przekazane do biblioteki wydziału

Literatura (ćwiczenia projektowe):

- Jack Nilles, Telepraca – Strategie kierowania wirtualną załogą;
  - Janusz Wiśniewski, Zatrudnianie pracowników w formie telepracy;
  - Marek Gałusza, Telepraca Praktyczny poradnik
- Materiały własne/cyfrowe prowadzących zajęcia zostaną udostępnione w formie elektronicznej i/lub przekazane do biblioteki wydziału

Literatura (ćwiczenia audytoryjne):

- Bonek T., Smaga M. Biznes w Internecie – Praktyczny poradnik o marketingu, sprzedaży, public relations on-line i promocji w mediach społecznościowych. Warszawa: Wolters Kluwer Polska. 2012.
- Davenport Thomas H. Zarządzanie pracownikami wiedzy. Kraków: Wolters Kluwer Polska. 2007.
- Flaga-Gieruszyńska K., Gołaczyński J., Szostek D. Media elektroniczne – Współczesne problemy prawne. Warszawa: Wydawnictwo C. H. BECK. 2016.
- Jelonek M., Szklarczyk D., Balcerzak – Raczyńska A., Oczekiwania pracodawców a pracownicy jutra. Na podstawie badań zrealizowanych w 2012 roku w ramach III edycji projektu Bilans Kapitału Ludzkiego. Warszawa: Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości. 2012.
- Kamińska – Radomska I. Etykieta biznesu czyli międzynarodowy język kurtuazji. Warszawa: Wydawnictwo Studio EMKA. 2013.
- Meritum prawo pracy 2016. Warszawa: Wolters Kluwer. 2016.
- Rifkin J. Społeczeństwo zerowych kosztów krańcowych. Internet przedmiotów. Ekonomia współdzielenia. Zmierz kapitalizmu. Warszawa: Studio Emka. 2016.
- Tkaczyk P. Grywalizacja. Gliwice: Hellion. 2012.
- Forbes Polska. Forbes.pl, aktualne artykuły i materiały multimedialne.
- Harvard Business Review Polska, aktualne artykuły, studia przypadków.
- Materiały własne (studia przypadków, cyfrowe), udostępnione w trakcie zajęć dla celów realizacji tematów ćwiczeń.

Publikacje naukowe osób prowadzących zajęcia związane z tematyką modułu

1. Maria Nawojczyk. „Kulturowe uwarunkowania biznesu w dobie społeczeństwa informacyjnego”; (w:) Łucja Kaprańska (red.); Kulturowe aspekty społeczeństwa informacyjnego; Łódź: Printpap, 2011, ss. 185-203.
2. Maria Nawojczyk. „Społeczeństwo post-industrialne i jego gospodarka”; (w:) Barbara Gąciarz i Marzena Mamak-Zdanecka (red.); Rynek pracy i organizacje w gospodarce wiedzy; Łódź: Printpap, 2011, ss. 87-104.
3. Maria Nawojczyk. „Czas wolny- pochodna czy determinanta pozycji społecznej”; (w:) Dorota Mroczkowska (red.); Czas wolny. Refleksje, dylematy, perspektywy. Warszawa: Difin SA, 2011, ss. 121-136.

Blurred borders : entrepreneurial activity of Poles in Germany in the eyes of experts / Maria NAWOJCZYK, Lidia Synowiec-Jaje // Studia Migracyjne - Przegląd Polonijny ; ISSN 2081-4488. — Tytuł poprz.: Przegląd Polonijny ; ISSN: 0137-303X. — 2018 nr 3, s. 41-58. — Bibliogr. s. 56-58.

Informacje dodatkowe

- Ćwiczenia audytoryjne
dr Marzena Mamak-Zdanecka